

50 praktických rád ako byť **finančne FIT**

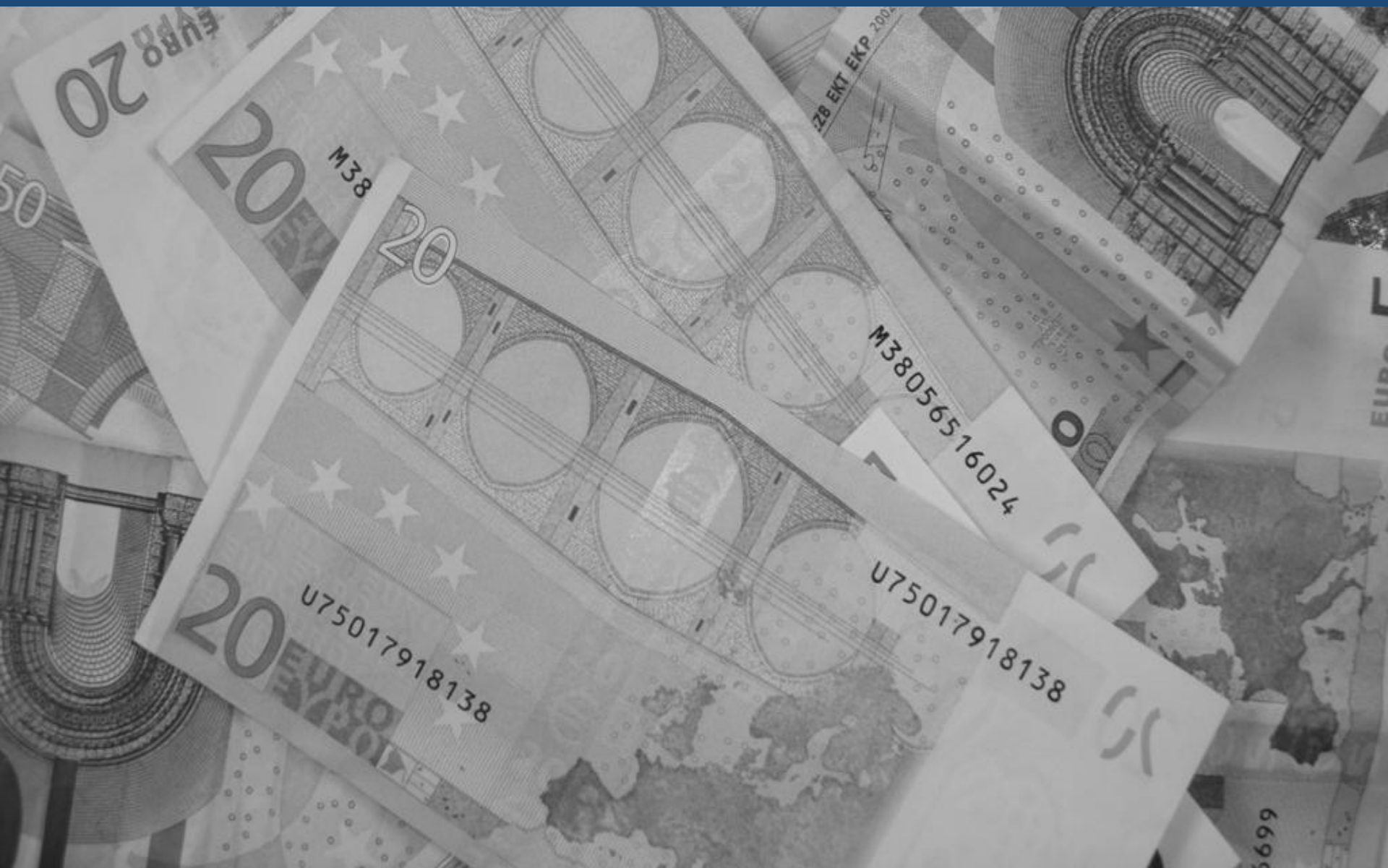
investicne.sk

WEBOVÝ PORTÁL INVESTIČNÝCH NOVÍN

Dušan Hruška

„Ruku hore, kto by chcel mať **financie plne pod kontrolou** a **vyhnúť sa** akémukoľvek problému s peniazmi“?

NIEKOĽKO POZNÁMOK 😊

V prípade, že Vám pri čítaní tohto eBooku napadnú akékoľvek otázky, neváhajte ma kontaktovať na adrese: dusan@investicne.sk

Viac o financiách a finančných trhoch nájdete na našej webovej stránke investicne.sk

UPOZORNENIE

Prosím rešpektujte, že napísanie tohto eBooku mi dalo dosť práce. Obsah je chránený autorským zákonom a jeho šírenie je zakázané.

Použité foto: pixabay.com;
wikimedia

NIEKOĽKO SLOV NA ÚVOD

Takže otázka z úvodu: „Kto by chcel mať financie plne pod kontrolou a vyhnúť sa akémukoľvek problému s peniazmi“? Na čo sa pýtať, určite každý z nás. Nie je to ale nič nemožné.

Efektívne hospodáriť s peniazmi dokáže úplne každý, stačí si uvedomiť niekoľko zásad, princípov a **pevne sa ich držať**.

Nemusíte sa teraz chytať za čelo a hovoriť si „aké princípy? Kde ich nájdem? Žiadne strachy. Stačí, že čítate náš eBook, pretože si v ňom uvedieme **50 praktických rád**, ako sa vyhnúť problémom s peniazmi a držať nad svojimi financiami pevnú kontrolu.

Vďaka týmto tipom zistíte, ako vylepšiť svoju finančnú situáciu a **opäť mať plnšiu peňaženku**.

Na úvod sa predstavím. **Moje meno je Dušan Hruška** a som zakladateľ a manažér portálu Investičné Noviny. Financiam a investovaniu sa venujem už niekoľko rokov, sám investujem

a som aj súkromný obchodník na forexe.

V tomto ebooku som sa zamerlal na štyri dôležité aspekty finančného zdravia, a to:

- ✓ **sporenie**
- ✓ **myslenie o peniazoch**
- ✓ **zarábanie peňazí**
- ✓ **investovanie**

Ved' ako raz povedal slávny podnikateľ Tomáš Baťa: *„Veľa zarobiť, rozumne míňať a šetriť – to je program.“*

Nájdete tu preto tipy z oblasti sporenia a plánovania, prehľad možností ako zarobiť ďalšie peniaze a ako o ne **neprísť na finančných trhoch**.

Dost' bolo úvodu, podme sa pozrieť na 50 rád, ako vylepšiť svoju súčasnú finančnú situáciu.

1. Definujte si finančné ciele. Zn: Konkrétne. Začnime cieľmi. Chyťte pero, spravte si tabuľku a začnite veľmi konkrétne písať:

Chcem si nasporiť 3000 eur. Chcem to dosiahnuť v priebehu 6 mesiacov. Dosiahnem to prostredníctvom aktivít XYZ..

Je rozdiel, keď si konkrétne zadefinujete, akú čiastku chcete nasporiť, za akú dobu a akým štýlom, ako keď si len v duchu poviete „*chcem si niečo našetriť*“. Dôležitá je reálnosť cieľa ako aj časová ohraničenosť.

2. Samotné stanovenie cieľov nestačí. Skvelé. Máte plnú tabuľku cieľov. Dôležité je kontrolovať ich plnenie, pretože všetko, čo sa sleduje a meria, je možné priebežne aj zlepšovať.

Okrem toho si ciele **rozmeňte na drobné**. Môžete si napísať: chcem ušetriť 3000 EUR, no keď si to rozmeníte na menšie čiastky (100 EUR mesačne), nebude pre vás tak odstrašujúci.

3. Začnite šetriť. Aby ste mohli nechať peniaze pracovať pre vás, musíte najprv nejaké peniaze mať. Aj keď ich zarobíte, často sa stáva, že ich zakrátko ľahko miniete. Preto sa musíte naučiť šetriť, čo si vyžaduje dávku sebadisciplíny, trpezlivosť a zmenu návykov.

„Človek, ktorý šetrí, sa stáva slobodným.“ – Čínske príslovie

4. Zautomatizujte šetrenie. O čo ide? Je to ľahké. Ak je šetrenie vašou slabou stránkou a nedokážete mesačne ušetriť ani pár eur, riešením je **automatické sťahovanie peňazí na váš sporiaci účet**. Takže zadáte banke pokyn, aby vám každý mesiac z účtu strhlo 25 EUR na sporiaci účet. Hotovo. Usporené!

5. Ani sporiť a sedieť na peniazoch nie je výhra. Je skvelé, ak si sporenie zamilujete, no pozor. Ak sa váš sporiaci účet začne prepĺňať, začnite premýšľať nad investovaním (viac o tom si povieme ďalej).

ROZPOČET ako nástroj

Nezabúdajte na rozpočet. Mať rozpočet je dôležitý krok k tomu, aby ste nad svojimi financiami **získali kontrolu**. Snažte sa ho zostaviť čo **najkonkrétnejšie** a získate **efektívny nástroj** na správu vašich financií.

Zaznamenajte všetky príjmy do vašej domácnosti, ako aj všetky výdavky (*strava, telefón, internet, výdavky na auto, lieky ...*)

Z hotového rozpočtu vyčítate, na čo všetko míňate svoje peniaze a kde môžete dosiahnuť potrebnú úsporu.

V prípade prebytku vidíte **veľkosť úspory, ktorú môžete následne reinvestovať a nechať ju pracovať pre vás**.

6. Čím skôr začnete, tým lepšie.

Čím skôr začnete so sporením a **reinvestovaním prebytku** prostriedkov, tým skôr môžete odísť do dôchodku a povedať si: som finančne slobodný.

7. Sledujte vaše výdavky. Takže začíname šetriť. Kde začať? Doslova špehujte svoje výdavky. Mnoho ľudí, najmä mladšia generácia nemá ani poňatia o tom, kam sa vyparí ich príjem. **A to je kameň úrazu.**

Vedeli ste, že počas dôsledného sledovania výdavkov môžete **okresať ich výšku o 30 až 40 %?**

Aby ste výdavky sledovali čo najefektívnejšie, založte si **výdavkový denník**. Dôležité je v ňom zaznamenať naozaj všetko, takže žiadne „podvádzanie“. Po niekoľkých týždňoch vedenia takéhoto denníka zistíte, že niektoré

vaše výdavky sú úplne zbytočné. Jednoducho objavíte miesta, kde sa dá veľmi rýchlo ušetriť.

8. Hľadajte možnosti, kde ušetriť.

Možno stačí efektívnejšie hospodáriť s energiami (plyn, elektrina, voda), znížiť kapacity (internet, telefón) a podobne.

TIPY: AKO USPORIŤ?

- Využite zľavy
- Zbierajte vernostné body
- Nakupujte vo väčších množstvách
- Vsadte na kvalitu
- Rozlišujte medzi **chcem a potrebujem**
- Vyjednávajte: nebojte sa vyjednať lepšiu cenu
- Pozor na **impulzívne nákupy**
- Nie vždy sa oplatí kúpiť vec ako novú ([Vid' tento článok](#)).
- Predajte nepotrebné veci

9. Núdzový fond – vytvorte si hotovostný vankúš, ktorý postačí na krytie vašich životných nákladov po dobu **3 mesiace**. Prečo? Vďaka takémuto fondu budete môcť kryť nepredvídateľné náklady, takže ak k takýmto situáciám dôjde, nebudete sa musieť nevýhodne zadlžovať.

10. Zmeňte spôsob, akým premýšľate o peniazoch. Prestaňte peniaze odpudzovať a hovoriť „sú niečo zlé, nechcem ich, kazia charakter. Základom je priznať si, že s peniazmi sa ľuďom žije lepšie a že vyriešia väčšinu problémov.

Robert Pagliarini v knihe *The Six-Day Financial Makeover* uvádza, že po zabezpečení základných životných potrieb je **núdzový fond** najdôležitejším finančným krokom. Opisuje ho ako finančný vankúš v prípade, že sa niečo pokazí, prídete o prácu alebo sa rýchlo potrebujete dostať k nejakým peniazom.

11. Prestaňte sa sabotovať. Ani tento tip som nemohol vynechať zo zoznamu „ako zlepšiť svoje finančné zdravie“.

Prestaňte sa pripravovať na neúspech tým, že si budete opakovať „ja sa tých dlhov nezbavím“ alebo „nemám šancu toľko zarobiť“. **Zbavte sa týchto toxických myšlienok** a naladte sa na pozitívnu vlnu.

MYSLITE AKO BOHATÍ

Aký je váš pohľad na peniaze? Ako ich vnímate a čo pre vás znamenajú?

Prvým a základným krokom k finančnému zdraviu je uvažovať o peniazoch **štýlom bohatých ľudí.**

Práve bohatí sa neboja priznať, že s peniazmi sa im žije lepšie a že vyriešia väčšinu ich problémov.

Bohatí ich okrem toho považujú za nástroj, vďaka ktorému získajú ďalšie peniaze.

Zmeňte spôsob, akým premýšľate o peniazoch. Môže sa to javiť ako **malý krok, no prinesie vám nevídané výsledky.**

„Všetko je v mysli. Tam všetko začína.“

12. Skončujte s predsudkami. Ak ste z chudobných pomerov, neznamena to, že si nedokážete naplniť svoje sny a ciele.

Pozrite sa na najbohatších ľudí sveta. Počuli ste už tento výrok od J. D. Rockefellera? *Aj chudobným rodičom môže vyrásť miliardár, ak ho nebudú učiť svoje spôsoby.*

13. Investujte do seba. Tak radi by ste sa o nejakej téme dozvedeli viac, no hovoríte si „129 EUR za tento kurz je veľa“? Nebojte sa investovať do vzdelania, seminárov a všetkého, čo vás posunie o niekoľko krokov vpred. Ak si myslíte, že vzdelanie a informácie sú drahé, vyskúšajte to bez nich.

14. Po rady si choďte od finančne úspešných. Neviete ako narábať s peniazmi? Tak prečo si pýtate radu od niekoho, kto sám nemá veľa peňazí? Pýtajte sa ľudí, ktorým sa darí, majú úspešné firmy a zvyšujú svoje čisté imanie.

15. Zatočte s dlhmi! Na to, aby ste si poradili s dlhmi, potrebujete vedieť, **koľko dlžite**. Nezakrývajte si pred problémom oči. Prevezmite za situáciu zodpovednosť a hlavne si prestaňte ďalej požíčovať.

Majte na pamäti, že dlhov **sa môžete zbaviť dvomi základnými spôsobmi**. Môžete viac zarábať a zvýšiť svoj príjem, alebo menej míňať a okresať výdavky. *(nečakajte, že váš problém s dlhom vyrieši výhra v lotérii).*

Niekoľko tipov k dlhom:

Ako prvé začnite splácať tie najmenšie a s najvyšším úročením. Rôzne štúdie potvrdili, že ak máte množstvo dlhov, je vhodnejšie začať so splácaním tých menších, obzvlášť tie s najvyššími úrokmi.

Vyhňte sa zbytočným dlhom. Ak potrebujete bývanie, hypotéka je pochopiteľná. Potrebujete ale súrne auto na úver?

Alebo pôžičku na dovolenku Zredukujte dlh čo najrýchlejšie. Ak kupujete nejakú vec (dom, auto), zaplaťte hneď čo **najvyššiu zálohu**. Taktiež splátky sa snažte stanoviť tak, aby ste na úrokoch čo najmenej preplatili.

Máte dva úvery so sadzbou 7%, no dostali ste možnosť čerpať výhodný úver za 3,5%? Čo tak **prefinancovať nevýhodné pôžičky výhodnou?**

16. Nie každý dlh je zlý. Je dôležité rozlišovať medzi dobrým a zlým dlhom. Teraz sa pýtate: ale aký je dobrý? Je to jednoduché. O dobrom dlhu hovoríme vtedy, ak vám požičané peniaze prinesú väčšiu hodnotu ako zaplatíte. Napr. z požičaných 10 EUR spravíte 20 EUR.

17. Skončujte s kreditnými kartami. Sú mimoriadne nehospodárne a nákladné.

18. Investujte. Ak chcete natrvalo skoncovať s nedostatkom financií, je potrebné dosiahnutú úsporu vyššie **reinvestovať**. Môžete budovať biznisy, tvoriť pasívne príjmy alebo investovať. Neseďte na peniazoch. Nechajte ich zarábať. Ale pozor: **Nikdy neinvestujte do toho, čomu dostatočne nerozumiете.**

19. Spoznajte nové možnosti. Určite to poznáte. Chceli by ste investovať, no neviete kde začať. Preto je potrebné, aby ste sa vzdelávali a spoznali nové možnosti, ako svoje finančné prostriedky **nechať zhodnocovať**. Analyzujte komoditný, dlhopisový a akciový trh, zoznámte sa s burzou a finančnými nástrojmi. Buďte hladní po informáciách.

20. Neverte všetkému, čo počujete. Neinvestujte na základe názorov iných ľudí. Samozrejme, môžete sa poradiť s odborníkom

v danej oblasti, no kupovať akcie len na základe novinového tipu „Jožka Mrkvičku“ vám bohatstvo neprinesie.

20. Pozor na iné poplatky. Núkajú vám skvelý investičný produkt s ročnou výnosnosťou 11 %? Výnosnosť nie je všetko. Pozor na poplatky (**vstupné a výstupné**). Aj keď fond dosiahne 5 % výkonnosť, vstupný (napr. 2 %) a výstupný (napr. 2,5 %) poplatok vám z toho môže značne ukrojiť.

21. Učte sa z chýb iných (investorov). Nájdete viacero článkov o neúspešných investíciách, omyloch finančníkov a strategických chybách. Poučte sa z týchto chýb.

Aby ste mohli vstúpiť na burzu, potrebujete sprostredkovateľa (makléra/brokera). Na internete nájdete prehľad, v ktorom si môžete jednotlivých brokerov porovnať. Všímajte si **výšku min. vkladu, výšku provízie či trhy**, ktoré vám vedia sprostredkovať.

22. Nebojte sa investovania online.

Nemusíte kupovať akcie cez banku. Na pár klikov si dnes pohodlne môžete poskladať portfólio. Investovanie online vám šetrí nielen **čas ale aj peniaze**, pretože ušetríte na poplatkoch a províziách.

23. Kupujte hodnotu, nie papier.

Chcete investovať do akcií dlhodobo? Vyberajte hodnotu, **vnímajte podnik ako celok a opýtajte sa: „Chcem vlastniť túto firmu?“**

24. Dividendové akcie. Siahnite po dividendových akciách. Mnoho začiatočníkov skočí do akcií bez dividendy. Ak chcete uvažovať dlhodobo, stavte na **dlhodobo**

udržateľný model a do svojho portfólia začleňte dividendové akcie.

25. Sklamte svojho makléra.

Mnoho brokerov (maklérov na burze) by chcelo, aby ste spravili čo najviac objednávok a zvýšili tak objem ich provízie. Pozor však na časté zadávanie objednávok, ktoré vám môže priniesť veľké straty. Štúdie potvrdili, že najviac strát generuje “krátkodobé mixovanie” pozícií a uponáhľané nákupné a predajné príkazy.

26. Emócie na uzde. S predošlým bodom súvisí ďalšia rada, a to držte svoje emócie na uzde. Nedajte sa vyplašiť správami: *„veľké sklamanie, priemyselná výroba sa masívne prepadla“* a začať **vypredávať**. Staňte sa disciplinovaným investorom.

27. Snažte sa kupovať nízko.

Príkladom je zlato – v čase, keď zlato dosahovalo historické maximum, každý o ňom hovoril a ja som všade naokolo dostával otázky, ako sa k zlatu dá dostať. Neskoro!

Hľadajte príležitosti, keď sú investori až príliš pesimistickí, nie keď je už cena vysoko. Ako raz povedal úspešný investor Warren Buffett (na snímke vyššie): Budte chamtiví, keď sa ostatní boja.

28. **Nedávajte všetky vajcia do jedného košíka.** Predstavte si, že všetky úspory vložíte do akcií jednej firmy. Tá nečakane ohlásí platobnú neschopnosť a vy prídete o všetko.

29. Naučte sa akceptovať straty.

Averzia voči stratám môže investora priniesť až k osobnému bankrotu. Radšej prijať stratu napr. 100 EUR ako čakať a prísť o 1000 EUR.

30. Minulá výkonnosť nie je

žiadnou zárukou budúcich výsledkov. Ak sa spoločnosť XYZ v minulom roku darilo a jej akcie posilnili o 10 %, v budúcnosti to platiť vôbec nemusí.

31. Zapamätajte si.

Tie najnebezpečnejšie slová v investovaní sú:

„Teraz je to iné“.

Prestaňte sa presviedčať a hovoriť si – teraz to určite pôjde hore, teraz je to iné. Podľa najväčších investorov je to **zjavné klamanie seba samého.**

32. Nevyberajte aktíva na základe minulej výkonnosti. Kúpim to, veď za posledný rok rástli o 15 %, hovoríte si. Zabudnite na to. Do týchto akcií ste mali investovať pred rokom.

33. Ak hovoríme o radách z pohľadu investovania, nemožno nespomenúť ani slová slávneho investora Benjamina Grahama:

„Ak nakupujete akcie, vyberajte ich tak, ako keby ste nakupovali potraviny, nie parfum.“

Čo to znamená? Zabráňte špekuláciám, nekupujte niečo len pre to, že je to hit a momentálne to „letí“.

34. Nezabúdajte, že hospodárska recesia sa opakuje v cykloch. Pri investičných rozhodnutiach myslite na to, že po každom boome nasleduje pád a po každom páde boom.

35. Neprestávajte investovať ani v nepriaznivých časoch. Samozrejme, je ťažké zostať pokojným v situáciách, keď sa každý ponáhľa k núdzovému východu. Avšak miesto toho, aby ste spanikárili a všetko predali, skupujte lacné aktíva.

Nebojácny Warren Buffett

Počas nedávnej finančnej krízy bol známy veľkoinvestor Warren Buffett reálnym príkladom jeho slávneho výroku: Bojte sa, keď sú ostatní chamtiví a buďte chamtiví, keď majú ostatní strach!

V čase, keď boli veľké firmy na kolenách, sa tento investor pýšil bohatou hotovosťou. Výsledkom bolo, že podal pomocnú ruku chorľavým obrom ako General Electric či Bank of America.

Teraz, niekoľko rokov po štipľavej kríze, žne Buffett plody svojej investície. Okrem toho, že mu firmy splácajú poskytnutú finančnú pomoc, doteraz mu jeho *“dobré skutky”* a status *“veriteľa poslednej inštancie”* vyniesli **viac ako 10 miliárd USD.**

36. Snažte sa chrániť pred infláciou.

Ak je inflácia 3% a v banke vám ponúkajú termínový vklad s úročením 2 %, prichádzate o peniaze.

37. Pozor na likviditu. Myslite na likviditu. V čase krízy je hotovosť a vysoká likvidita mimoriadne dôležitá.

38. Trénujte disciplínu a trpezlivosť.

Nech už je to sporenie alebo investovanie, každá z týchto oblastí si vyžaduje nemalú dávku sebadisciplíny. Nič nepríde len tak, trénujte svoje myslenie a návyky.

Rovnako dôležitá je aj trpezlivosť. Po prvýkrát je to vždy inak, až neskôr tak, ako si to človek myslí. Veľké pohyby potrebujú na svoj vývoj čas.

39. Vyhnite sa zbytočnému riziku, napr. menovému. Chcete investovať do akcií kótovaných na americkej

burze, tak si zamieňate eurá na doláre. Tým postupujete už dve riziká. **Čo tak investovať v eurách?**

40. Ak ste nový investor, nehrňte sa hneď na všetky zahraničné trhy.

Chce to čas, kým tieto trhy spoznáte, oboznámite sa s politickou situáciou či špecifikami tamojšej ekonomiky.

41. Počítajte s daňami a poplatkami.

Či už investujete alebo ste rozbehli nejaký vedľajší príjem, počítajte so zdanením a rôznymi poplatkami. Nemôžete povedať „Super, zarobil som na tom 1000 EUR“ a s tým číslom počítať v rozpočtoch a plánoch, pretože

príjem musíte zdaňiť (+napr. poplatok pre brokera).

42. Máte možnosť podieľať sa na vysoko-rizikovom projekte? V poriadku. Vyššie riziko = vyšší výnos, avšak pozor na veľkosť takejto investície – do takýchto projektov investujte iba takú časť, o ktorú môžete prísť bez toho, aby vám to spôsobilo väčšie problémy.

43. Pomôžte si aplikáciami. Pri napĺňaní všetkých vyššie uvedených bodov si môžete pomôcť šikovnými nástrojmi, ktoré vám ušetria veľa času.

Siahnite po aplikáciách, ktoré podpora váš prehľad a finančnú gramotnosť. Môže ísť o aplikácie na zaznamenávanie výdavkov či finančné appky s kurzami akcií a mien. Tu je niekoľko tipov na užitočné appky.

TIPY NA UŽITOČNÉ APLIKÁCIE:

Level Money - s appkou Level Money môžete sledovať svoje výdavky a taktiež napláňovať, koľko chcete usporiť.

iBillionaire – aplikácia vám pomôže odhaliť, ako investujú slávni investori.

ETFdb – milovníci fondov ETF určite ocenia aplikáciu *ETF Database*. Aplikácie vám umožní fondy filtrovať podľa sektora, emitenta či regiónu.

Bloomberg – klasika medzi finančnými aplikáciami, kde nájdete všetko dôležité.

Investing – odporúčam aj aplikáciu investing.com, kde okrem kurzov a správ nájdete aj čerstvé makrodáta.

44. Vyhnite sa podvodom. Stráňte sa zbytočných strát. Ak vás niekto láka na **vysoké zhodnotenie bez rizika**, s veľkou pravdepodobnosťou ide o podvodníka.

45. Pracujete? Nespoliehajte sa iba na zamestnanie. Snažte sa **rozšíriť zdroj príjmov** – využite internet, tvorte pasívne príjmy a investujte.

46. Rozbehnite online podnikanie. Internet ponúka veľa možností. Nemusí to byť iba internetový obchod, môžete rozbehnúť infopodnikanie, blog, zarábať cez YouTube. Možností je naozaj veľa.

47. Chcete podnikáť, no neviete s čím? Uvažujte, čo ľudia potrebujú. Milionári vsadili na produkty, ktoré ľudia opakovane kupujú a ktoré im opakovane **generujú príjmy**.

48. Zabezpečte si vedľajší príjem. Viete, ako veľa peňazí sa dá zarobiť napr. doučovaním? Hovoríte si, to nie je pre mňa? Alebo si môžete privyrábať fotografovaním, vyskúšať priamy predaj atď..

49. Poistite sa – uvidíte, že tento výdavok neolútujete. Čo ak vás vytopí alebo sa vás nedajbože vykradnú? Neriskujte v tomto smere!

50. A posledná rada na záver – začnite už dnes. Chcete sa mať finančne lepšie? Puste sa do práce.. nie zajtra, dnes.

Ako vylepšiť svoje príjmy?

Možností, ako si vytvoriť pasívny príjem, je viacero. Ku kapitálovo náročnejším patrí **prenájom nehnuteľností**. Tí šikovnejší to dokonca robia tak, že skúpia nehnuteľnosti v rôznych lokalitách, čím diverzifikujú riziko.

A čo tak **priamy predaj**? Viaceré ženy na materskej dovolenke sa presvedčili, že usporiadanie domácej besiedky a prezentácia tovaru (kozmetika, výživové doplnky..) je skvelým spôsobom, ako získať provízie z predaja a privyrobiť si.

Pozri: [10 možností, ako vylepšiť svoje príjmy](#)

SLOVO NA ZÁVER

Páčili sa vám vyššie uvedené rady? Verím, že áno. V [Investičných novinách – investicne.sk](#) sa neustále snažíme prinášať užitočné tipy a návody, ako nechať peniaze pracovať pre seba a krok po kroku sa dopracovať k finančnej nezávislosti.

Samozrejme, nestačí len čítať, je dôležité tieto rady aplikovať v praxi, čo si okrem informácií žiada aj zmenu návykov, disciplínu a trpezlivosť.

PS: Pripravte sa na ďalšie články či eBooky z oblasti finančného sveta. Aby ste ich nepremeškali, [sledujte moju Facebook stránku](#) 😊